

BETÆNKNING

Afgivet af Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

Vedrørende

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges, at fremkommemed forslag til etablering af en udvidet efterskole i Grønland i 2015, med placering i Tasiilaq.

(Medlem af Inatsisartut Harald Bianco, Inuit Ataqatigiit)

Afgivet til forslagens 2. behandling

Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke har under behandlingen bestået af:

Inatsisartutmedlem, Ruth Heilmann, formand, Siumut
Inatsisartutmedlem, Knud Kristiansen, suppleant, Atassut
Inatsisartutmedlem, Mimi Karlsen, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartutmedlem, Harald Bianco, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartutmedlem, Randi Broberg, Partii Inuit

Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke har efter 1. behandlingen den 30. april 2014 under FM/14 nærmere arbejdet med forslaget.

Forslagets indhold og formål

Forslagsstilleren anfører i sin begrundelse for forslaget med blandt andet, at tallene på afviste ansøgere til det grønlandske efterskoler samt danske efterskoler er høje for skoleåret 2011 / 2012. Forslagsstilleren anfører, at antallet af ansøgere, som blev afvist for skoleåret i 2012 / 2013, ikke er meget anderledes i forhold til skoleåret 2011 / 2012.

Forslagsstillerens hensigt med en udvidet efterskole er en flerestrengt institution, i dette tilfælde kulturhøjskole, hvori man eventuelt overvejer at huse den centrale pædagoguddannelse.

Forslagsstilleren mener endvidere, at en udvidet efterskole i Tasiilaq har gode muligheder i forbindelse med udflugter i de nærliggende områder. Desuden påtænker forslagsstilleren, at institutionen kan blive centrum for kulturoplysning samt uddannelsessted for kulturarvsbevarelse til gavn for hele Grønland.

1. behandling af forslaget i Inatsisartut

Naalakkersuisut

Naalakkersuisoq starter med at fremføre, at en etablering af en ny efterskole beregnet til 80 elever rundt regnet vil koste landskassen omkring 100 millioner kr. Desuden påpeger Naalakkersuisoq, at det i forslaget er svært at vurdere, om forslagsstilleren har medtaget kulturhøjskolen og den decentrale pædagoguddannelse i de anslåede priser på 75 – 100 millioner kr.

Naalakkersuisut fremfører, at tanken om en efterskole i Tasiilaq er ikke ny, men tidligere har været behandlet i Inatsisartut.

Grundet flere igangværende indsatser for børn og unge i forbindelse med uddannelsesplan II, blandt andet med styrkelsen af uddannelsesindsatser, har Naalakkersuisut prioriteret andre tiltag end at etablere en ny efterskole.

Naalakkersuisut har derfor indstillet forslaget til forkastelse.

Siumut

Siumut mener, at behovet for en ny efterskole skal indarbejdes i uddannelsesplan II, og at de unge skal høres om deres ønsker og forestillinger om, hvilken slags efterskole de foretrækker. Med denne begrundelse afviser Siumut forslaget.

Inuit Ataqtigiit

Inuit Ataqtigiit støtter forslaget fuldt ud og påpeger, at forslaget blev rejst og vedtaget på efterårssamlingen 2012. Ved vedtagelsen tog Inatsisartut udgangspunkt i, at etableringen af efterskole i Tasiilaq skal indgå i uddannelsesplan II. Idet etablering af en efterskole i Tasiilaq pt. ikke indgår i uddannelsesplan II, som Naalakkersuisut har fremsat, har forslagsstilleren på ny fremsat forslaget.

Desuden mener Inuit Ataqtigiit, at de unge skal lære noget om kulturen, i dette tilfælde østkysten såvel som Thuleområdet. Desuden mener Inuit Ataqtigiit, at børn og unge fra Tasiilaq skal motiveres til at få en uddannelse ved etablering af efterskolen det omtalte sted.

Atassut

Atassut støtter ikke forslaget, da de mener, at de unge skal gøres uddannelsesparate, når de forlader folkeskolen. I den forbindelse mener Atassut, at 11. klasse bør genindføres som et tilbud, således at unge kan modnes fagligt som menneskeligt.

Partii Inuit

Partii Inuit er grundlæggende enig i forslaget, men er dog betænkelig ved, hvorfor forslagsstilleren har påtænkt, at den udvidede efterskole skal både have en kulturhøjskole og den centrale pædagoguddannelse under sig. Partii Inuit er villig til at støtte forslaget, såfremt forslagsstilleren uddyber sin begrundelse for de to afdelinger, den påtænkte udvidede efterskole skal have under sig.

Udvalgets behandling af forslaget:

Under udvalgets behandling af beslutningsforslaget fremkom Inatsisartut medlem Knud Kristiansen Atassut, med ændringsforslag som følger:

”Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges, at fremkomme med forslag til etablering af en udvidet efterskole i Grønland i 2015, med placering i Upernavik.”

På denne baggrund besluttede udvalget, at fremsende skriftlige spørgsmål til Naalakkersuisut for Uddannelse for at nærmere belyse, om efterskolerne afgiver årsberetning eller redegørelse, og om rygterne om, at der påtænkes etableret en efterskole i Qaqortoq, kan bekræftes. Endelig ønskede udvalget at høre nærmere om, hvorvidt Naalakkersuisut har planer for at etablere en ny efterskole, og i så fald med hvilket formål og vision for efterskolen.

Til det svarer Naalakkersuisoq for Uddannelse:

” **Svar på spørgsmål 1:** Efterskolerne skal jf. § 10 stk. 1 nr. 3 i Landstingslov nr. 13 af 5. december 2008 om efterskoler fremsende årsberetning sammen med revideret regnskab og budget til Landsstyret. Departementet har dog ikke modtaget årsberetninger fra efterskolerne endnu, hvorfor efterskolerne er blevet anmodet om, at fremsende deres årsberetning snarest.

Svar på spørgsmål 2: Naalakkersuisut er ikke bekendt med konkrete planer om etablering af en efterskole i Qaqortoq. Naalakkersuisut har dog været i dialog med Sulisartut Højskoliat og Kommuni Kujalleq om højskolens fremtid, herunder hvorvidt højskolen kan være med til at tilbyde uddannelsesaktiviteter for gruppen af unge, der har alderen til at søge på efterskoleophold i Danmark og Grønland. Skulle løsningen blive etablering af en efterskole, vil det ikke være omkostningstungt i forhold til projekter, som etableres fra grunden. Departementet for Uddannelse er dog også blevet kontaktet af en privat initiativgruppe i Nuuk, der gerne vil arbejde for at etablere en idrætsefterskole i Nuuk. Naalakkersuisut er ikke bekendt med status for initiativgruppens arbejde.

Svar på spørgsmål 3: Naalakkersuisut har ingen aktuelle planer om etablering af en yderligere efterskole, men som oplyst under 1. behandlingen af FM2014/155 vil Naalakkersuisut følge udviklingen på overgangsproblemerne samt efterskoleområdet tæt i de kommende år og vil løbende vurdere, hvorvidt der er økonomisk råderum til at overveje etablering af en yderligere efterskole i landet. Naalakkersuisut kan på nuværende tidspunkt ikke sige, hvor i landet det vil være mest hensigtsmæssigt at placere en eventuel kommende efterskole. Det

vil bero på en række økonomiske, logistiske og resurse-mæssige overvejelser før en endelig beslutning kan træffes herom.”

Udvalgets sammenfattende bemærkninger

Udvalget har drøftet beslutningsforslaget og ændringsforslaget hertil intenst og på baggrund af det skriftlige svar fra Naalakkersuisoq for Uddannelse. Udvalget er dog ikke overbevist af svaret fra Naalakkersuisoq for Uddannelse, men er dog klar over, at Naalakkersuisoq indenfor sit beføjelsesområde har ret til at behandle aktuelle henvendelser.

Et enigt udvalg er ikke i tvivl om, at restgruppen blandt unge er et voksende problem, som der bør tages hånd om snarest muligt.

Til udvalgsmødet fremlagde de to forslagsstillere deres syn på, hvorfor de netop har opereret med etablering af efterskoler i deres hjembyer, i dette tilfælde Tasiilaq og Upernavik.

Udvalget er ikke i tvivl om, at begge steder har positive potentialer for etablering af en efterskole, såfremt der er stor mangel på efterskolepladser til optagelse af de restgrupper, der forefindes blandt unge, som udvalget og ikke mindst samfundet er vidne til efterhånden.

Udvalget vil den forbindelse opfordre Naalakkersuisut til, at man i den kommende tid nærmere definerer, hvilken efterskole de unge eftertrækker. Dertil vil udvalget opfordre Naalakkersuisut til at påse, at efterskolerne efterlever pligten til at udarbejde årsberetning således, at alle borgere i dette land og ikke mindst udvalget kan følge med i de værdier og mangler, efterskolerne kan berette om. Eksempelvis har udvalget netop i dette tilfælde manglet, at kunne forholde sig til selve faktaene, som udvalget bør have besiddelse af, førend der tages en endelig beslutning.

Udvalget skal henstille til, at Naalakkersuisut påny definerer retning og visioner for efterskolerne i forhold til fagområde. Udvalget vil dog fremhæve følgende område, som der bør sættes på i forbindelse med tilegnelse af specifikke fagområder under elevernes ophold i efterskolen såsom; håndværk, flid og kunst, kulturbaseret emnefag og kulturbevidsthed, sprog, musik, idræt og sundhed. Desuden er det vigtigt, at man tilbyder ekstraordinær vidtgående specialundervisning, som kombineres med elevernes valg af emnefag.

Med hensyn til ønsker om at etablere efterskoler begge steder, er det udvalgets indtryk, at begge byer, som ligger i yderdistrikter, har været ”forsømte” når det gælder beskæftigelse såvel som sociale og erhvervsmæssige forhold. Dette har formodentlig som årsag, at de begge ligger i yderdistrikter, hvor trafikale forhold ikke altid har de bedste muligheder. Dog har Tasiilaq bedre trafikale forhold, da Icelandair har næsten daglig flyforbindelse til Kulusuk, hvor man via Island kan flyve videre til andre destinationer i Grønland.

Motivation for ændringsforslag

Det er udvalgets opfattelse at begrebet efterskole skal ses som en skole for unge, som skal modne dem til at begå sig blandt andre unge udenfor deres egne vante nærmiljøer og danne nye input og indtryk til at komme videre i uddannelsessystemet.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at efterskolerne for så vidt skal spredes ud i yderdistrikter, således at dette giver en synergieffekt ved, at de lokale børn og unge motiveres til at komme videre i uddannelsessystemet. Desuden er det udvalgets ønske, at efterskolerne skal stræbe efter en større effekt ved, at eleverne efterfølgende starter på en uddannelse, som de brænder for. Derfor skal intensionen med efterskole være, at man fra dag et skal være opmærksom på og målbevidst forstærke indsatsen for vejledning og rådgivning til eleverne.

Med henvisning til de fremførte årsager vil et flertal i udvalget bestående af Siumut, Inuit Ataqatigiit og Partii Inuit fremkomme med følgende ændringsforslag:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges, at fremkomme med forslag til etablering af en efterskole eller en anden uddannelsesinstitution i Grønland med placering i Tasiilaq.

De økonomiske og administrative konsekvenser af udvalgets ændringsforslag:

Hvad angår de økonomiske konsekvenser af ændringsforslaget henvises til det oprindelige beslutningsforslags begrundelser og Naalakkersuisust svarnotat.

Indstilling:

Et flertal i udvalget bestående af Siumut, Inuit Ataqatigiit og Partii Inuit har fremsat ændringsforslag og indstiller dette ændringsforslag til vedtagelse.

Et mindretal i udvalget bestående af Atassut skal om forslaget bemærke:

På denne baggrund har Atassut som mindretal i udvalget disse bemærkninger:

Børn og unge, som udklækkes i folkeskolen i Grønland og har brug for boglig, personlig udvikling eller har brug for undervisning i efterskole, er stadig mange, Atassut mener ikke at behovet bliver mindre.

Derfor har Atassut efter at have stillet et § 37 spørgsmål til Naalakkersuisut, og efter at have vurderet besvarelsen efter modtagelsen taget initiativ til fremsættelse af et ændringsforslag på baggrund af Inatsisartut forretningsordenen § 34. Vi er fire medlemmer af Inatsisartut, som fremlagde ændringsforslaget: Saxdorph Didriksen, Siumut, Gerhardt Petersen, Atassut, Jens Immanuelson, Siumut, og mig: Knud Kristiansen, Atassut.

Ved ændringsforslaget vil vi opnå, at Naalakkersuisut pålægges at fremkomme med forslag til etablering af en efterskole, med placering i Upernavik.

Et flertal i Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke har fremsat ændringsforslag, og indstiller dermed såvel det oprindelige beslutningsforslag som det ændringsforslag, som er fremsat af Saxdorph Didriksen, Gerhardt Petersen, Jens Immanuelson, og Knud Kristiansen, på initiativ af Atassut, til forkastelse.

Atassut har fastholdt vort ændringsforslag og påpeget at, der er ca. 670 elever som ansøger til efterskoler både i Grønland og Danmark, hvor ca. 420 som godkendes, men at ca. 260 elever får afslag på ansøgningen. Tallene er fra årene 2011, 2012 og 2013.

På denne baggrund mener ATASSUT, at det er nødvendigt med en efterskole til.

Et mindretal i udvalget bestående af Atassut indstiller på denne baggrund det af Saxdorph Didriksen, Gerhardt Petersen, Jens Immanuelson, og Knud Kristiansen fremsatte ændringsforslag til vedtagelse.

Med disse bemærkninger overdrager udvalget forslaget til den afsluttende 2. behandling.

Ruth Heilmann

Ruth Heilmann

Knud Kristiansen

Knud Kristiansen

Mimi Karlsen

Mimi Karlsen

Harald Bianco

Harald Bianco

Randi Broberg

Randi Broberg